

ผลการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทย

ตามมาตรฐานสากล ค.ศ. 1993 เบื้องต้น

สำนักบัญชีประชาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กันยายน 2550

สารบัญ

	หน้า
1. ความหมายของบัญชีประชาชาติ	1
2. ประวัติการพัฒนาบัญชีประชาชาติ	4
3. ระบบบัญชีประชาชาติตามมาตรฐานสากลล่าสุด ค.ศ. 1993 (1993 SNA)	7
3.1 ส่วนที่ปรับปรุงในระบบ 1993 SNA	8
3.2 โครงสร้างของระบบบัญชีประชาชาติตาม 1993 SNA	12
3.3 หน่วยสถาบัน	18
4. ผลการปรับปรุงบัญชีประชาชาติของประเทศไทยให้เข้าสู่มาตรฐาน 1993 SNA	26
5. ปัญหาและอุปสรรค	33
6. ข้อเสนอแนะ	34

ภาคผนวก

ผลการจัดทำเบื้องต้นปี 2548

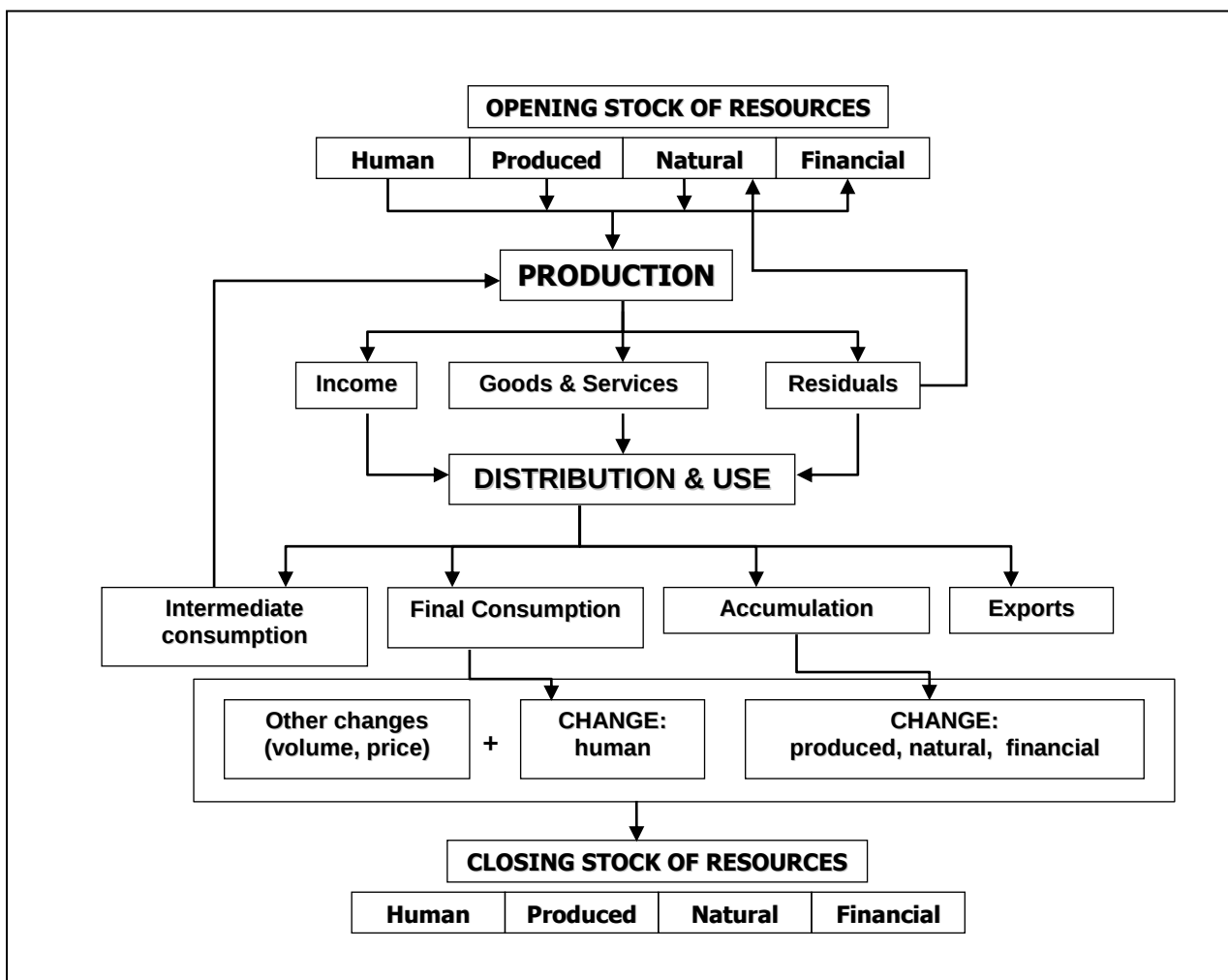
การปรับปรุงบัญชีประชาชาติของประเทศไทยให้เข้าสู่มาตรฐาน 1993 SNA

1. ความหมายของบัญชีประชาชาติ (National Accounts)

บัญชีประชาชาติ คือ การบันทึกกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศที่ไหลเวียนในหนึ่งรอบระยะเวลาที่กำหนดระหว่างหน่วยเศรษฐกิจต่างๆในระดับมหภาค อันประกอบด้วย การผลิตสินค้าและบริการ การเกิดขึ้นหรือได้มาของรายได้ การใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการของครัวเรือนและรัฐบาล รวมทั้งการใช้จ่ายลงทุนที่เกิดขึ้นและการประกอบธุรกรรมเศรษฐกิจระหว่างภาคเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ โดยให้หลักการลงบัญชีตามระบบมาตรฐานสากล และแสดงรายละเอียดไว้ในรูปมูลค่าเงิน ทั้งด้านการผลิต การใช้จ่าย การออม การสะสมทุน การหมุนเวียนของเงินและผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตต่างๆ

บัญชีประชาชาติ จึงสามารถแสดงถึงทรัพยากร (resource) ที่คงอยู่ครอบคลุมทั้ง ทรัพยากรมนุษย์ (human resource) ทรัพยากรธรรมชาติ (natural resource) ทรัพยากรทางการเงิน (financial resource) และสินค้าทุนที่ผลิตขึ้น (produced capital resource) และการใช้ไปของทรัพยากรนั้นในการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของทรัพยากร รวมทั้งแสดงถึงการไหลเวียนทางเศรษฐกิจอื่น ๆ (other flow) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ การวางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนที่มุ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการปรับปรุงพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ระบบบัญชีประชาชาติ ประกอบด้วยชุดบัญชีมาตรฐานที่แสดงในรูปสต็อกของทรัพยากร และการไหลเวียนของทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ผลอันไม่พึงปรารถนาที่เกิดจากการกระบวนผลิต และการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรที่ไม่เกิดจากการผลิต ตลอดจนแสดงถึงความสัมพันธ์ของการผลิต รายได้แก่เจ้าของทรัพยากรหรือเจ้าของปัจจัยการผลิต (factor) ในรูปของเงินเดียนค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย กำไรและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน และการกระจายสินค้าและบริการเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตต่อไป การบริโภคขั้นสุดท้าย การสะสมทุน และการส่งออกไปยังภาคเศรษฐกิจอื่น ดังแสดงข้างล่าง

เนื่องจากบัญชีประชาชาติสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆของระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้ทราบได้ว่ารายได้มาจากที่ใดและใช้จ่ายไปที่ใด จึงมีการเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าบัญชีสังคม (Social Accounts) ซึ่งตามหลักของสหประชาชาติ (UNSNA) นั้น บัญชีประชาชาติประกอบด้วย 5 บัญชีหลัก คือ บัญชีรายได้ประชาชาติ ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต บัญชีเศรษฐกิจการเงินทุน บัญชีดุลการชำระเงิน และบัญชีดุลแห่งชาติ

1.1 บัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income Accounts)

เป็นการแสดงค่าของการประกอบธุรกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น (Flow) ในรอบระยะเวลาหนึ่ง (Accounting Period) ในการประมวลบัญชีนี้สามารถจัดทำขึ้นได้ 3 ด้าน (Approach) คือ ด้านการผลิต ด้านการใช้จ่าย และด้านรายได้ ทั้งนี้ผลที่ได้จากทั้ง 3 ด้านจะต้องเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน การที่เลือกใช้ด้านใดด้านหนึ่งเป็นหลักนั้น ขึ้นกับความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแต่ละด้าน

1.2 ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input Output Tables)

ตารางนี้จะแสดงธุรกรรมระหว่างอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ (Inter-Industry Transaction) ขณะเดียวกันก็แสดงโครงสร้างการผลิตที่เป็นปัจจัยการผลิตขั้นต้น (Primary Input) มูลค่าเพิ่ม และการใช้จ่ายทรัพยากรในรูปแบบการบริโภค การลงทุน การนำเข้า และการส่งออก

1.3 บัญชีเศรษฐกิจเงินทุน (Flow of Funds Accounts)

เป็นบัญชีที่แสดงภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างการออม และการลงทุนกับกิจกรรมทางการเงินของภาคเศรษฐกิจต่างๆ โดยแสดงแหล่งที่มาของเงินทุน และการใช้เงินทุนโดยผ่านเครื่องมือการเงินประเภทต่างๆ เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร พันธบัตร หุ้นทุน หนี้กู้ การจำนอง และการซื้อขายฝาก เป็นต้น

ภาคเศรษฐกิจในที่นี้ประกอบด้วย ภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) และภาคสถาบันการเงิน (Financial Sector) ภาคเศรษฐกิจจริง หมายถึง ภาคเศรษฐกิจที่ทำการผลิตและใช้จ่ายต่างๆ โดยแสดงรายละเอียดของรายได้ที่ได้จากการผลิต การบริโภค หรือซื้อสินค้าประเภททุนของครัวเรือน ธุรกิจ รัฐบาล และต่างประเทศ ส่วนภาคสถาบันการเงินเป็นเศรษฐกิจตัวกลางที่ให้บริการด้านการเงิน ได้แก่ ธุรกิจธนาคาร ประกันภัย โรงรับจำนำ สหกรณ์และสถาบันการเงินอื่นๆ

1.4 บัญชีดุลการชำระเงิน (Balance of Payments)

เป็นบัญชีที่แสดงภาพรวมของการค้า การบริการ การบริจาค และการไหลเวียนของทุนระหว่างประเทศ ทั้งในรูปของการลงทุนโดยตรง การกู้ยืม การชำระคืน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของทุนสำรองระหว่างประเทศ

1.5 งบดุลแห่งชาติ (National Balance Sheet หรือ National Wealth)

เป็นบัญชีที่แสดงทรัพย์สิน และหนี้สิน หรือฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ณ วันใดวันหนึ่งของปี ซึ่งจำแนกทรัพย์สินเป็น 2 ประเภท คือ

1) ทรัพย์สินที่จับต้องได้ (Tangible Assets) ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินที่สามารถผลิตขึ้นใหม่ได้ (Produced Assets) หรือไม่สามารถผลิตขึ้นใหม่ได้ (Non-produced Asset) ก็ได้ เช่น สิ่งก่อสร้าง เครื่องมือ เครื่องจักร และที่ดิน เป็นต้น

2) ทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Asset) ซึ่งรวมทั้งทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Asset) และไม่ใช่ทรัพย์สินทางการเงิน (Non-financial Asset) เช่น เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ พันธบัตร และ Software คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามบัญชีประชาชาติในยุคปัจจุบัน ได้พัฒนาให้มีรายละเอียดมากขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์วิจัยด้านต่างๆ ได้กว้างขวางขึ้น หรือเป็นข้อมูลที่แสดงข้อมูลเฉพาะส่วน เช่น แมทริกซ์บัญชีสังคม (Social Accounting Matrices) หรือบัญชีบริวาร (Satellite Accounts) ด้านต่างๆ เช่น บัญชีท่องเที่ยว (Tourism Satellite Accounts) บัญชีการศึกษา (Education Satellite Accounts) และ บัญชีสิ่งแวดล้อม (Environment Satellite Accounts) เป็นต้น

มูลค่าของกิจกรรมต่างๆ จะแสดงในรูปมูลค่าทั้งในราคาประจำปี (Current Market Prices) และมูลค่าที่แท้จริง (Real/Constant Prices) นอกจากนี้ยังสามารถแสดงอนุกรมที่ขจัดค่าการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากฤดูกาล (Seasonalized Adjusted) เพื่อให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจนั้นๆ (Trend) ได้ด้วยในกรณีที่สถิตินั้นเป็นรายไตรมาส

2. ประวัติการพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติ

ระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) เป็นระบบที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้ริเริ่มไว้และได้มีการพัฒนาต่อมาด้วยความร่วมมือขององค์การระหว่างประเทศต่างๆ โดยมีลำดับการพัฒนา ดังต่อไปนี้

2.1 ระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ. 1953 (1953 System of National Accounts)

เริ่มต้นในศตวรรษที่ 17 ซึ่งเป็นช่วงสงครามระหว่างปี ค.ศ. 1665-1688 ประเทศอังกฤษต้องการหารายได้เพิ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพของกองทัพ Sir William Petty และ Gregory King ประมาณการรายได้ประชาชาติโดยใช้ผลรวมของรายได้ หรือรายจ่ายของประเทศ

หลังจากนั้นจึงมีการพัฒนาวิธีการวัดรายได้ประชาชาติด้วยวิธีการต่างๆ เรื่อยมาเป็นลำดับ เช่น Physiocrats นักเศรษฐศาสตร์ ชาวฝรั่งเศส ให้คิดเฉพาะมูลค่ารวมของผลผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากเกษตรเท่านั้น

ต่อมา Adam Smith ได้ปฏิเสธทฤษฎีของ Physiocrats โดยให้รวมกิจกรรมทางด้านบริการ ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกับ Karl Marx ซึ่งได้กำหนดทฤษฎีรายได้ประชาชาติแบบ Material Product System ขึ้นใช้ในประเศระบบสังคมนิยมและในอีกหลายประเทศ เป็นระยะเวลาหลายปีหลังจากนั้น

ใน ค.ศ. 1930 ซึ่งเป็นยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำมาก (Great Depression) Keynes และนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้พยายามอธิบายว่าเกิดอะไรขึ้นกับเศรษฐกิจโลก โดยให้เปลี่ยนการพิจารณาเศรษฐกิจจากข้อมูลเพียงด้านเดียวเป็นการพิจารณาหลายมิติขึ้นโดยใช้ทฤษฎี Keynesian General Theory ในการพัฒนาโมเดลทางเศรษฐกิจขึ้นมาเพื่อให้รัฐบาลสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น แนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของหลายประเทศ โดยโมเดลของ Ragnar Frisch และ Jan Tinbergen มีความโดดเด่นประสบผลสำเร็จมากที่สุดในยุคนี้

ในปลายทศวรรษที่ 40 (1940s) และต้นทศวรรษที่ 50 (1950s) มีความต้องการเปรียบเทียบภาวะเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศต่างๆ สหประชาชาติ (The United Nations) จึงได้จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีประชาชาตินำโดย Sir Richard Stone กำหนดรูปแบบและระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Account: SNA) เผยแพร่สู่สาธารณะ และมีการยอมรับให้เป็นมาตรฐานระดับนานาชาติตั้งแต่ปี 1953

1953 SNA เป็นระบบที่แสดงการไหลเวียนการผลิต การบริโภค การสะสมทุน และธุรกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย 6 บัญชีหลัก คือ

2.1.1 บัญชีการผลิตภายในประเทศ (Domestic Product)

2.1.2 บัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income)

2.1.3 บัญชีการสะสมทุนในประเทศ (Domestic Capital Formation)

2.1.4 บัญชีครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงหากำไร (Household and Private Non-Profit Institutions)

2.1.5 บัญชีรัฐบาล (General Government)

2.1.6 บัญชีส่วนต่างประเทศ (External Transactions หรือ Rest of the World)

2.2 ระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ. 1968 (1968 System of National Accounts)

ระบบ 1953 SNA เป็นระบบเริ่มแรกในการกำหนดกรอบเพื่อการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งระบบนี้ยังขาดความสมบูรณ์อยู่มาก ดังนั้น 1968 SNA จึงถูกพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Sir Richard Stone เป็นหลัก Social Accounting Approach ซึ่งประกอบด้วยบัญชีหลัก 4 บัญชี คือ

2.2.1 บัญชีการผลิต (Domestic Product Account) บันทึกข้อมูลการไหลเวียนของสินค้าและบริการในภาคการผลิต จำแนกรายอุตสาหกรรม (Industry) และจำแนกรายสินค้า (Commodity)

2.2.2 บัญชีรายได้และการใช้จ่าย (Income and Outlay Account) บันทึกการจำแนกสินค้าอุปโภคบริโภคตามวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายและจำแนกประเภทที่มาของรายได้ โดยแบ่งตามภาคสถาบัน (Institutional Sectors)

2.2.3 บัญชีการสะสมทุน (Accumulation หรือ Capital Transaction Account) แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนแรกว่าด้วยการสะสมทุน (Capital Formation) ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ (Increase in Stock) และการสะสมทุนถาวร (Fixed Capital Formation) และส่วนที่สองว่าด้วยการจัดหาเงินทุน (Capital Finance)

2.2.4 บัญชีส่วนต่างประเทศ (The Rest of the World Account) บันทึกธุรกรรมระหว่างภาคเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ

โดยสาระสำคัญของ 1968 SNA ได้พัฒนาและปรับปรุงจาก 1953 SNA คือ

- 1) การแสดงการไหลเวียนของสินค้าระหว่างอุตสาหกรรม โดยนำบัญชีการผลิตมาแยกออกเป็นบัญชีปัจจัยการผลิตและผลผลิต ซึ่งตารางที่แสดงค่านี้โดยละเอียด คือ ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output Table)
- 2) แสดงองค์ประกอบครบถ้วนของการไหลเวียนระหว่างรายได้และรายจ่ายของภาคสถาบันเศรษฐกิจครบทุกสถาบัน
- 3) แสดงการไหลเวียนทางการเงินที่เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบบัญชีประชาชาติ โดยแสดงไว้ในบัญชีเศรษฐกิจเงินทุน (Flow of Funds Accounts)
- 4) เป็นระบบที่แสดงทั้งค่าของกระแส (Flow) และสต็อก (Stock) ซึ่งสต็อกในที่นี้ คือ สต็อกทุน (Capital Stock)
- 5) การวางเค้าโครงบัญชีงบดุล (Balance Sheet Account) เข้าสู่กรอบของระบบบัญชีประชาชาติ โดยแสดงโครงสร้าง คำนิยาม การจำแนกประเภท และมาตรฐานของงบดุล

2.3 ระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ. 1993 (1993 System of National Accounts)

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1968 เศรษฐกิจของโลกมีการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งลักษณะและโครงสร้างของสินค้าและบริการ เนื่องจากรัฐบาลหลายประเทศได้ปรับบทบาทนำประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบการค้า (Market Economies) มากขึ้น กิจกรรมบริการหลายประเภทมีความสำคัญมากขึ้น เช่น กิจกรรมโทรคมนาคมและระบบสารสนเทศ นอกจากนี้เครื่องมือและธุรกรรมในตลาดการเงินก็มีความซับซ้อนมากขึ้นด้วยเช่นกัน

ดังนั้นองค์กรทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย United Nations (UN) Commission of the European Communities (Euro Stat) International Monetary Fund (IMF) Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) และ World Bank (WB) จึงได้จัดคณะทำงานขึ้นมาเรียกว่า Inter-Secretariat Working Group on National Account (ISWGNA) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลกมาช่วยกันปรับปรุงระบบบัญชีประชาชาติให้เป็นระบบใหม่ 1993 SNA โดยมีจุดประสงค์ให้สามารถจัดทำได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันสามารถสะท้อนธุรกรรมประเภทใหม่ๆ ในระบบเศรษฐกิจได้ด้วย 1993 SNA ได้ผนวก บัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income) ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input Output Tables) บัญชีการเงิน (Financial Flow Accounts) และบัญชีงบดุลแห่งชาติ (National Balance Sheet) ให้สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อแสดงฐานะความมั่งคั่ง

และฐานะทางการเงินของประเทศได้ชัดเจนขึ้น โดยได้แบ่งหน่วยธุรกิจเป็น 5 สถาบัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป นอกจากนี้ได้มีการแนะนำให้จัดทำบัญชีบริวาร (Satellite Accounts) เพื่อขยายรายละเอียดในหัวข้อเฉพาะสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ระดับลึกและเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายด้วย เช่น บัญชีการท่องเที่ยว บัญชีสุขภาพ และบัญชีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สาระหลักของการปรับปรุงในระบบ 1993 SNA ประกอบด้วย

1) การปรับปรุงให้ทันสมัย (Updating) เพื่อปรับปรุงระบบบัญชีประชาชาติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น บทบาทของรัฐบาลในหลายประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การทวีความสำคัญของธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร สถาบันการเงินและตลาดการเงินที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2) ความชัดเจนและง่ายต่อความเข้าใจ (Clarifying and Simplifying) เพื่อตอบสนองต่อระบบที่มีความซับซ้อนมากขึ้นและสถานะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การกำหนดเงื่อนไขและการจัดการระบบอย่างกว้างๆ ที่เห็นได้ชัดเจนในหลายๆ ประเทศ รวมทั้งการเพิ่มความเป็นไปได้ในการปรับใช้เงื่อนไขและการจัดการระบบเหล่านี้กับระบบเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น การทำให้ข้อกำหนดทางบัญชีต่างๆ มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การประเมินค่าและเวลาการบันทึก เป็นต้น การจัดการกับเศรษฐกิจนอกระบบ และการจัดการระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งถูกนำมาใช้ในหลายประเทศ ตั้งแต่ช่วงหลังปี ค.ศ.1968 เป็นต้น

3) ความสอดคล้อง (Harmonizing) กับมาตรฐานทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอื่นๆ เช่น การกำหนดคำนิยาม แนวคิด และการจัดประเภทให้สอดคล้องกับการจัดประเภทอุตสาหกรรมตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกประเภทตามมาตรฐานสากล (International Standard Industrial Classification of All Activities: ISIC) และองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization: ILO)

สำหรับโครงสร้างของระบบ 1993 SNA นี้ประกอบด้วยบัญชีหลัก 4 บัญชี คือ บัญชีการผลิต บัญชีการกระจายรายได้และการใช้รายได้ บัญชีสะสมทุน (Accumulation Accounts) แสดงการได้มาของทรัพย์สินและการใช้ไปของทรัพย์สิน ทั้งทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Assets) และทรัพย์สินที่ไม่ใช่การเงิน (Non-Financial Assets) งบดุล (Balance Sheet) แสดงมูลค่าสต็อกของทรัพย์สินและหนี้สิน ณ เวลาต้นงวดและปลายงวดในแต่ละรอบบัญชี

3. ระบบบัญชีประชาชาติตามมาตรฐานสากลล่าสุด ค.ศ. 1993 (1993 SNA)

ระบบบัญชีประชาชาติตามมาตรฐานสากลล่าสุด ค.ศ. 1993 เป็นการแสดงธุรกรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ โดยในแต่ละบัญชีจะมีรายละเอียดเฉพาะค่อนข้างมาก และมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบทุกบัญชี สามารถใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ทางธุรกรรมเศรษฐกิจของภาคสถาบันต่าง ๆ ที่ครบถ้วน

3.1 ส่วนที่ปรับปรุงในระบบ 1993 SNA

ในการปรับปรุงระบบบัญชีประชาชาติเข้าสู่ระบบ 1993 SNA ได้มีการปรับทั้งแนวคิด (Concept) วิธีการคำนวณ (Methodology) รูปแบบการนำเสนอ (Data Sets) และ การจัดประเภทสินค้า (Classification) ดังมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

3.1.1 การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการคำนวณ (Conceptual and Methodology Changes)

รายการที่เพิ่มขึ้นเมื่อปรับสู่ 1993 SNA

หัวข้อ	รายละเอียด
ขยายขอบเขตของสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ (Asset Boundary)	● ครอบคลุม: สิ่งมีค่า และสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ การสำรวจเหมืองแร่ ซอร์ฟแวร์ สินทรัพย์ด้านบันเทิง ต้นแบบบทความหรือศิลปะ และตราสารอนุพันธ์ต่างๆ ● การขยายตัวของสินทรัพย์ที่เกิดจากการเจริญเติบโต (cultivated assets) เช่น พ่อแม่พันธุ์สัตว์ ไม้ผล นับรวมอยู่ในรายการส่วนเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ ● จัดรายการ other volume change เป็นรายการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงมูลค่าสินทรัพย์ (change in value of assets)
มีการคำนวณมูลค่าของสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ	● เปลี่ยนจากการจัดรายการการนำทองคำเข้า/ออกจากระบบการเงิน (monetization/demonetization of gold) จาการรายการการค้ากับต่างประเทศมาอยู่ในรายการ other volume change ● รวมสิ่งปลูกสร้างและอุปกรณ์ทางการทหาร ยกเว้น อาวุธ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องไว้ในการสะสมทุน ● ขยายขอบเขตของรายการสินค้าคงเหลือของรัฐบาล (government inventories) เป็นการรวมสินค้าที่คงเหลืออยู่ทุกชนิด ● ขยายขอบเขตของการบริโภคสินค้าทุนด้านสิ่งก่อสร้างสาธารณูปโภค เช่น ถนน สะพาน เขื่อน และอุโมงค์
ขยายขอบเขตการผลิต	● แบ่งระหว่างสินค้าตลาดและสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าตลาด ● รวมกิจกรรมผิดกฎหมายทุกชนิด ● รวมการบริโภคสินค้าทุนของรัฐบาลไว้ในผลผลิตของภาครัฐบาล ● การจัดรายการลิขสิทธิ์ (ดนตรี ต้นแบบหนังสือ ฯลฯ) ไว้ในผลผลิตของบริการแทนการจัดไว้ในรายได้จากทรัพย์สิน (property income) ● รวมรายการการขยายตัวทางธรรมชาติของสิ่งปลูกเลี้ยงเป็นส่วนหนึ่งของการผลิต

หัวข้อ	รายละเอียด
	● รวมรายการการผลิตที่ครัวเรือนผลิตจากสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าขั้นต้น (primary product) อยู่ในขอบเขตการผลิต ● นิยามรายการบริการครัวเรือนโดยลูกจ้าง (household services by paid employee) ● การคำนวณผลผลิตของบริการการเงิน (FISIM) ● แบ่งระหว่างการเช่าซื้อทางการเงินและการเช่าซื้อเพื่อดำเนินงาน (financial leasing and operational leasing) ● การวัดมูลค่าการผลิตเป็นรายสถาบัน (และรายการกิจกรรมทางเศรษฐกิจ) เปลี่ยนวิธีการลงบัญชีของภาษีและเงินสนับสนุน (จากภาษีทางอ้อม เป็น 2 รายการ ได้แก่ ภาษีสินค้า และ ภาษีอื่นๆ ที่คิดจากกระบวนการผลิต) ● การคิดมูลค่าผลผลิตและมูลค่าเพิ่มจากราคาพื้นฐานและราคาผู้ซื้อ (basic prices and purchaser's prices)
การใช้จ่าย	● การจัดหมวดหมู่รายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลออกเป็นรายจ่ายเพื่อการบริโภคเฉพาะบุคคลและรายจ่ายเพื่อการบริโภคของส่วนรวม (individual and collective consumption) ● กระจายรายการ FISIM ของเงินฝากและเงินกู้ออกเป็นรายบริโภคขั้นสุดท้าย (final consumption) และการนำเข้า/ส่งออก (imports/exports) ● จัดรายการการซื้อของมีค่าอยู่ในสะสมทุน ● คิดมูลค่าสินค้าทั้งนำเข้าและส่งออกเป็นแบบ f.o.b. ● คำนวณรายจ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนในระดับประเทศ
การวัดราคาและปริมาณ	● คำนวณพื้นฐานแบบลูกโซ่ (Chain Volume Measure) หรือเปลี่ยนพื้นฐานทุก 5 ปีแทนการเปลี่ยนทุก 10 ปี ● เพิ่มรายการ รายได้มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real Gross Domestic Income) เป็นส่วนหนึ่งของระบบบัญชีประชาชาติ โดย รายได้ภายในประเทศที่แท้จริง = GDP + T โดย $T = (X-M)/PI - (X/P_x - M/P_m)$ GDP คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ T คือ ส่วนเปลี่ยนแปลงอัตราการค้า (Terms of Trade) X คือ มูลค่าการส่งออก M คือ มูลค่าการนำเข้า PI คือ ดัชนีราคา PX คือ ดัชนีราคาส่งออก

หัวข้อ	รายละเอียด
	PM คือ ดัชนีราคานำเข้า
บัญชีสถาบัน	● ประมวลผลบัญชีผลผลิต รายได้ ธุรกรรมทางการเงินและสมดุลโดยแสดงเป็นรายสถาบัน ● จัดรายการการเพิ่มขึ้นของทุนสุทธิ (net equity) ของกองทุนบำเหน็จบำนาญไว้ในส่วนเงินออมของครัวเรือน ● รวมรายการ social transfer in kind ไว้ในรายได้ครัวเรือน (โดยอยู่ในรายการ adjusted disposable income)
ธุรกรรมกับต่างประเทศ	สอดคล้องกับ Balance of Payment Manual ,5th edition (BPM₅) ในรายการ: ● reinvested earnings ● foreign workers remittance ● residence of students ● distinction of services, income and other flows ● investments

3.1.2 รูปแบบการนำเสนอ (Data Sets)

1) แนะนำให้จัดทำตารางอุปสงค์-อุปทาน (Supply and Use Table) ซึ่งเป็นตารางแมทริกซ์ที่แสดงรายละเอียดการรับและจ่ายของด้านอุปสงค์และอุปทาน และเพื่อเป็นเครื่องมือที่ดีในการช่วยทำให้การกระทบยอด (Reconcile) ระหว่างบัญชีและระหว่างสถาบันต่างๆมีความแนบเนียน (Consistency) กันมากขึ้น

2) แยกหน่วยเศรษฐกิจเป็น 5 สถาบันตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว และเมื่อนำสถาบันต่างๆมารวมกันเป็นบัญชีของทั้งประเทศ และผนวกส่วนที่แสดงธุรกรรมกับต่างประเทศทำให้มีบัญชีที่แสดงในรูปหน่วยสถาบัน (Institutional Sector Accounts) ทั้งหมด 7 สถาบันคือ

(1) บัญชีรวมทั้งประเทศ (Total Economy)

(2) บัญชีสถาบันธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Financial Corporation and Quasi Corporation)

(3) บัญชีสถาบันธุรกิจการเงิน (Financial Corporation)

(4) บัญชีสถาบันรัฐบาล (General Government)

(5) บัญชีไม่แสวงหากำไรที่บริการครัวเรือน (Non-Profit Institution Serving Households)

(6) บัญชีสถาบันครัวเรือน (Households and Unincorporated Enterprise)

(7) บัญชีต่างประเทศ (Rest of the World)

3) รูปแบบบัญชี มีบัญชีหลัก 4 บัญชี นอกจากประเภทตามที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้ว 1993 SNA ได้แนะนำให้จัดทำบัญชีบริวาร (Satellite Accounts) ซึ่งเป็นชุดบัญชีที่มีรายละเอียดเฉพาะด้านที่ต้องการศึกษา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายด้านนั้นๆเป็นการเฉพาะ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษา สาธารณสุข และการท่องเที่ยว เป็นต้น

4) การจัดกลุ่มประเภทสินค้าและบริการ (Classification) ได้มีการปรับปรุงการจัดกลุ่มประเภทสินค้าและบริการในมิติต่างๆเพิ่มขึ้นกว่าเดิม และในแต่ละมิติสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นระบบทั้งในระบบ SNA เองและเชื่อมโยงไปถึงระบบสากลของข้อมูลเศรษฐกิจอื่น เช่นระบบของข้อมูลการคลังภาครัฐ (Government Financial System: GFS) และระบบข้อมูลของดุลการชำระเงิน (Balance of Payments : BOP) ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นต้น โดยมีองค์ประกอบดังนี้

(1) International Standard Industrial Classification Revision 3 (ISIC Rev 3) เป็นระบบที่ใช้ในการจัดประเภทสินค้าตามกิจกรรมการผลิต (Activity) โดยใช้กับข้อมูลรายได้ประชาชาติด้านการผลิต (Production Accounts) ซึ่งมีการปรับปรุงเป็นระยะเพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

(2) Classification of Functions of Government (COFOG) เป็นระบบที่ใช้ในการจำแนกประเภทธุรกรรมของภาครัฐในมิติต่างๆ

(3) Classification of Industrial Consumption by Purpose (COICOP) เป็นระบบที่ใช้สำหรับการจัดประเภทการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน ตามวัตถุประสงค์ของการอุปโภคบริโภค

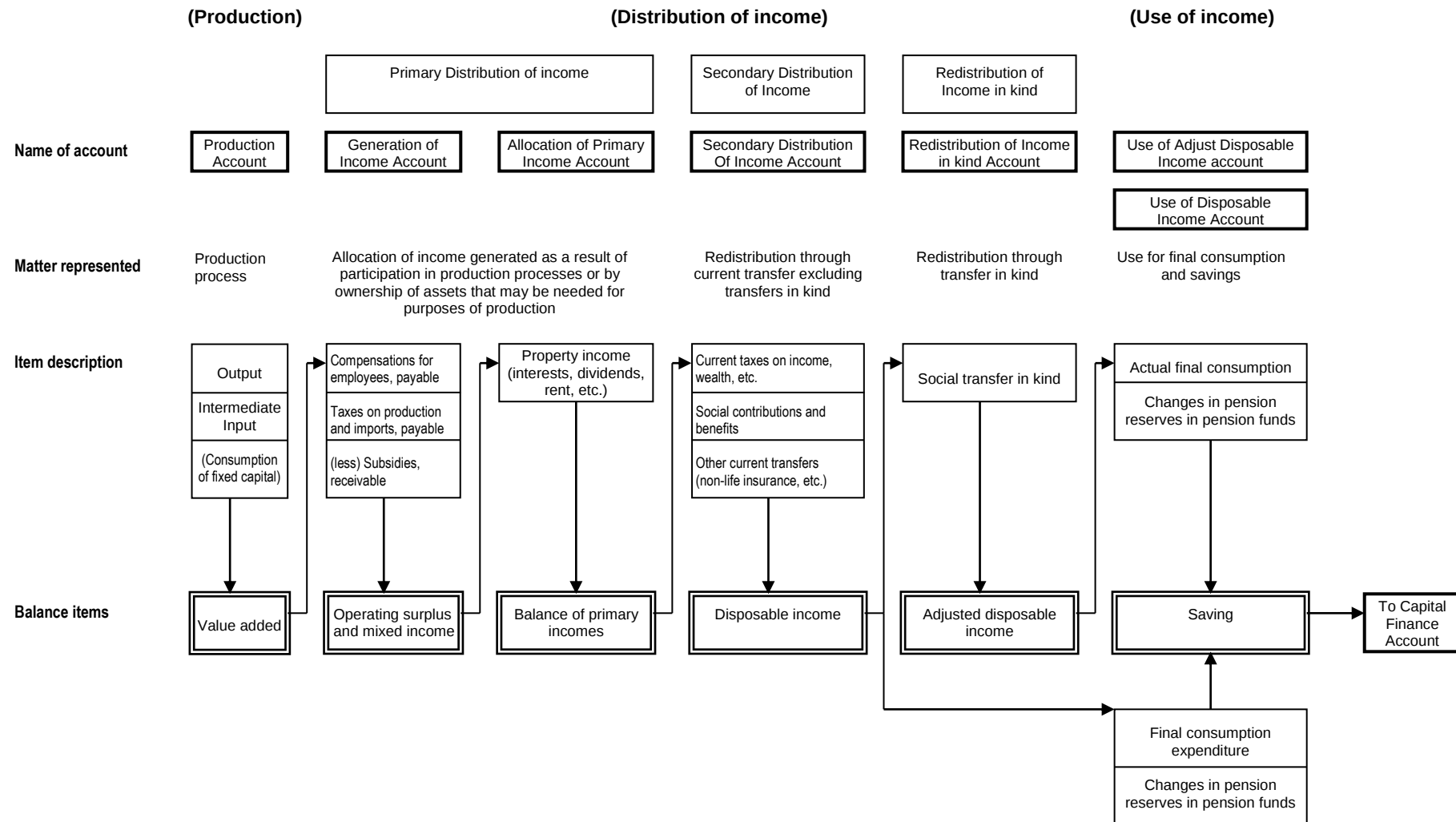
(4) Classification of the Purpose of the Non-Profit Institution Serving households (COPNI) เป็นระบบที่ใช้ในการจำแนกธุรกรรมของสถาบันที่ไม่แสวงหากำไรที่บริการครัวเรือน (NPISH)

(5) Classification of Outlays of Producers by Purpose (COPP) เป็นระบบที่ใช้จำแนกธุรกรรมด้านอุปสงค์ของผู้ผลิต

(6) Central Product Classification (CPC) เป็นระบบกลางที่สามารถเชื่อมโยงระบบต่างๆได้ทุกระบบ จึงเป็นตัวเชื่อมโยงกับระบบการจัดกลุ่มใน SNA ทั้งหมด รวมถึงระบบการจัดกลุ่มทางด้านศุลกากร (Harmonize System) ด้วย

3.2 โครงสร้างของระบบบัญชีประชาชาติตามมาตรฐานระบบ 1993 SNA

บัญชีมาตรฐานตามระบบ 1993 SNA ประกอบด้วยชุดบัญชีมาตรฐานที่สำคัญคือ

Note: As for balance items, "Total" means before deduction of "consumption of fixed capital". "Net total" means after deduction.

3.2.1 **บัญชีสินค้าและบริการ (Goods and services account)** แสดงถึงความสัมพันธ์ของอุปสงค์และอุปทานในระบบเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาหนึ่งๆ

3.2.2 **บัญชีการผลิต (Production Account)** เป็นบัญชีที่บันทึกกิจกรรมการผลิตของสินค้าและบริการที่มีในระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้งหมด มีองค์ประกอบ 2 ด้าน Resource เป็นด้านที่แสดงการได้มาของรายได้ และ Uses เป็นด้านที่แสดงการให้ออกไป

3.2.3 **บัญชีแสดงการกระจายรายได้ และการใช้จ่าย (Distribution and use of income accounts)** เป็นบัญชีที่แสดงที่มาของรายได้จากการผลิต การโอน การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือน รัฐบาล และองค์กรไม่แสวงหากำไรเพื่อบริการครัวเรือน (Non-Profit Institution Serving Household: NPISH) ประกอบด้วย บัญชีย่อย 4 บัญชี คือ

1) **บัญชีการกระจายรายได้ปฐมภูมิ (Primary distribution of income account)** เป็นบัญชีที่แสดงการกระจายรายได้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการผลิตไปสู่เจ้าของปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วยบัญชีย่อย 2 บัญชี คือ

(1) **บัญชีแหล่งที่มาของรายได้ (Generation of income account)** เป็นบัญชีที่แสดงถึงองค์ประกอบมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการผลิต

(2) **บัญชีการจัดสรรรายได้ปฐมภูมิ (Allocation of primary income account)** เป็นบัญชีที่แสดงให้เห็นถึงการจัดสรรรายได้ให้แก่ผู้มีส่วนร่วมในการผลิตทั้งทางตรงและทางอ้อม

2) **บัญชีการกระจายรายได้ทุติยภูมิ (Secondary distribution of income account)** เป็นบัญชีที่แสดงถึงการได้มาของรายได้ทั้งหมด ทั้งที่เกิดจากกระบวนการผลิต และการโอน ซึ่งแสดงทั้งรับและจ่ายระหว่างหน่วยเศรษฐกิจภายในประเทศด้วยกัน และกับต่างประเทศ รวมทั้งเงินสมทบกองทุนเกี่ยวกับการประกันสังคม และผลประโยชน์ที่กองทุนฯ จ่ายให้แก่ผู้ประกันตนด้วย

3) **บัญชีการกระจายรายได้ที่เป็นสิ่งของ (Redistribution of income in kind account)** เป็นบัญชีที่แสดงมูลค่าสินค้าและบริการเพื่อสวัสดิการสังคมที่รัฐหรือองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ให้บริการภาคครัวเรือน จัดหาให้แก่ประชาชนหรือภาคครัวเรือนโดยไม่คิดมูลค่า เช่นการให้บริการทางการแพทย์ การศึกษา หรือการแจกอาหาร และเครื่องนุ่งห่ม กรณีน้ำท่วม เป็นต้น

4) **บัญชีการใช้จ่าย (Use of income account)** เป็นบัญชีที่แสดงให้เห็นถึงการจัดสรรรายได้ที่พึงจับจ่ายใช้สอยเพื่อการอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้าย และเงินออม ประกอบด้วยบัญชีย่อย 2 บัญชี คือ

(1) บัญชีการใช้จ่ายจากรายได้พึงจับจ่ายใช้สอย (*Use of disposable income account*) แสดงให้เห็นถึงรายได้ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและบริโภคสาธารณะ (Collective consumption expenditure) และการใช้จ่ายเพื่อประโยชน์แก่ครัวเรือน (Individual consumption expenditure) และเงินออม (saving) เพื่อใช้ในการลงทุนของสถาบันต่าง ๆ

(2) บัญชีการใช้จ่ายจากรายได้พึงจับจ่ายใช้สอยที่ปรับด้วยมูลค่าการโอนที่เป็นสิ่งของแล้ว (*Use of adjusted disposable income account*) แสดงให้เห็นถึงรายได้สุทธิที่ภาคสถาบันต่าง ๆ สามารถนำมาใช้จ่ายได้เพื่อการอุปโภค การบริโภคที่แท้จริงและเงินออม (saving) ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับเงินออมใน บัญชี 2.4.1 Use of disposable income account

3.2.4 บัญชีสะสมทุน (Accumulation accounts) แสดงการได้มาของทรัพย์สินและการใช้ไปของสินทรัพย์ทางการเงิน (Financial Assets) และสินทรัพย์ที่ไม่ใช่การเงิน (Non-Financial Assets) ประกอบด้วย 3 บัญชีย่อยคือ

1) **บัญชีทุน (Capital account)** เป็นบัญชีที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของความมั่งคั่งสุทธิ (Net worth) เนื่องจากการออมและการโอนทุน (capital transfer) มูลค่าการสะสมทุนเพื่อใช้ในการผลิต ตลอดจนการให้ยืมหรือการกู้ยืม (Net lending / net borrowing) ระหว่างสถาบัน

2) **บัญชีการเงิน (Financial account)** เป็นบัญชีที่บันทึกการได้มาและการใช้ไปของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน และการให้ยืมหรือการกู้ยืม (Net lending / net borrowing) ระหว่างสถาบันต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีมูลค่าเท่ากับบัญชีทุน (capital account)

3) **บัญชีการเปลี่ยนแปลงทรัพย์สิน (Other changes in assets account)** เป็นบัญชีแสดงการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินทรัพย์ที่มีใช้ทางการเงิน และสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน ที่เกิดขึ้นในระหว่างปีโดยไม่ผ่านการทำธุรกรรม ประกอบด้วย 2 บัญชีย่อยคือ

(1) **บัญชีแสดงการเปลี่ยนแปลงในปริมาณของสินทรัพย์ (Other changes in volume of assets account)** แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณของสินทรัพย์และหนี้สิน ที่ไม่ได้ผ่านการทำธุรกรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินเนื่องจากการเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ

(2) **บัญชีปรับค่า (Revaluation account)** แสดงรายการเปลี่ยนแปลงในด้านราคาของสินทรัพย์และหนี้สิน บัญชีปรับค่าสามารถแบ่งได้เป็น 2 บัญชีย่อยคือ

- **Neutral holding gains account** แสดงการเปลี่ยนแปลงโดยทั่วไปทางด้านราคาของสินทรัพย์และหนี้สิน หรือแสดงรายการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ

● Real holding gains account แสดงการเปลี่ยนแปลง
ในสินทรัพย์และหนี้สิน เทียบกับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปในระบบเศรษฐกิจ

3.2.5 **งบดุล (Balance sheet)** แสดงมูลค่าสต็อกของทรัพย์สินและหนี้สิน ณ เวลาต้นงวดและปลายงวดในแต่ละรอบบัญชี ประกอบด้วย 3 บัญชีย่อยคือ

1) **งบดุล ณ วันเริ่มต้นของรอบระยะเวลาบัญชี (Opening balance sheet)** แสดงถึงสินทรัพย์และหนี้สิน รวมทั้งความมั่งคั่งของภาคสถาบันต่าง ๆ ณ วันเริ่มต้นของรอบระยะเวลาบัญชี

2) **การเปลี่ยนแปลงของงบดุลในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี (Change in balance sheet)** แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งความมั่งคั่งของภาคสถาบันต่าง ๆ ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ๆ

3) **งบดุล ณ วันสิ้นสุดของรอบระยะเวลาบัญชี (Closing balance sheet)** แสดงถึงทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งความมั่งคั่งของภาคสถาบันต่าง ๆ ณ วันสิ้นสุดของรอบระยะเวลาบัญชี

โดยมีองค์ประกอบของบัญชีต่าง ๆ ตาม 1993 SNA ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดของบัญชีประชาชาติ ตาม 1993 SNA

Accounts	องค์ประกอบ
บัญชีสินค้าและบริการ (Goods and services account / Supply and Use Tables)	การผลิตสินค้าและบริการ และการนำเข้าจากต่างประเทศ และการใช้สินค้าและบริการเพื่อการอุปโภคบริโภค การสะสมทุน และการส่งออก
บัญชีการผลิต (Production account)	มูลค่าการผลิต ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง มูลค่าเพิ่มเบื้องต้น ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ และมูลค่าเพิ่มสุทธิ
บัญชีแสดงการกระจายรายได้ และการใช้รายได้ (Distribution and use of income accounts)	
● บัญชีแหล่งที่มาของรายได้ (Generation of income account)	รายได้ที่เกิดขึ้นจากการผลิตภายในประเทศ ได้แก่ ค่าตอบแทน ค่าเสื่อมราคา ภาษีการผลิตจ่ายหักด้วยเงินอุดหนุนการผลิต และกำไรส่วนเกินของผู้ประกอบการ
● บัญชีการจัดสรรรายได้ปฐมภูมิ (Allocation of income account)	รายได้ที่เกิดขึ้นจากการผลิตภายในประเทศและรายได้สุทธิจากต่างประเทศ

Accounts	องค์ประกอบ
● บัญชีการกระจายรายได้ทุติยภูมิ (Secondary distribution of income) ● บัญชีการกระจายรายได้ที่เป็นสิ่งของ (Redistribution of Income) ● บัญชีการใช้รายได้ (Use of Income) - บัญชีการใช้จ่ายจากรายได้พึงจับจ่ายใช้สอย (Use of disposable income account) - บัญชีการใช้จ่ายจากรายได้พึงจับจ่ายใช้สอยที่ปรับด้วยมูลค่าการโอนที่เป็นสิ่งของแล้ว (Use of Adjusted Disposable Income)	รายได้ที่เป็นตัวเงินสุทธิจากการโอนและความช่วยเหลือทางสังคม และรายได้พึงจับจ่ายใช้สอย (Disposable income) การโอนทางสังคมที่มีใช้ตัวเงินและรายได้ที่สามารถพึงจับจ่ายใช้สอยที่ปรับด้วยมูลค่าการโอนที่เป็นสิ่งของแล้ว (Adjusted disposable income) รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้าย และการออม รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคจริง และการออม
บัญชีสะสมทุน (Accumulation accounts) ● บัญชีทุน (Capital account) ● บัญชีการเงิน (Financial account) ● Other Change in Asset Accounts - Other Changes in Volume of Assets Account - Revaluation Account	การสะสมทุน การโอนเพื่อการลงทุนสุทธิ และการให้ยืมสุทธิ (Net lending) การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน และการให้ยืมสุทธิ (Net lending) การเปลี่ยนแปลงของการสะสมทุน และสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินจากเหตุการณ์ทางธรรมชาติที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต การเปลี่ยนแปลงของการสะสมทุน และสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินจากการเปลี่ยนแปลงของราคา
งบดุล (Balance Sheet) ● Opening Balance Sheet ● Closing Balance Sheet	สต็อกของทรัพย์สิน (การสะสมทุนและการเงิน) หนี้สินทางการเงิน และความมั่งคั่งสุทธิ (Net Worth) ณ วันเริ่มต้นรอบระยะเวลาบัญชี สต็อกของทรัพย์สิน (การสะสมทุนและการเงิน) หนี้สินทางการเงิน และความมั่งคั่งสุทธิ (Net Worth) ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี

รูปแบบของบัญชีต่าง ๆ ในระบบ 1993 System of National Account (Full sequence of accounts) แสดงไว้ในภาคผนวกที่ 1 ส่วนความหมายของรายการต่างๆในบัญชีมาตรฐานแสดงไว้ในภาคผนวกที่ 2

3.3 หน่วยสถาบัน (Institutional unit)

หน่วยสถาบัน หมายถึง หน่วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Entity) ที่มีความสามารถในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ก่อภาระหนี้ และเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือการซื้อขายกับองค์กรอื่นๆ คุณสมบัติสำคัญของหน่วยสถาบัน คือ

- หน่วยสถาบันมีสิทธิในการเป็นเจ้าของสินค้าหรือทรัพย์สินด้วยตนเอง สามารถแลกเปลี่ยนสินค้าหรือทรัพย์สินที่ตนเป็นเจ้าของกับหน่วยสถาบันอื่นๆ
- สามารถตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ (Economic Decisions) และเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ซึ่งตนเองเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงตามกฎหมาย
- สามารถก่อภาระหนี้ในนามของตน การรับภาระหนี้หรือข้อตกลง (Future Commitments) และการเข้าทำสัญญา
- สามารถที่จะรวบรวมและจัดทำบัญชีทั้งเพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจและกฎหมาย

หน่วยสถาบันแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ

- บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในรูปของครัวเรือน (Households)
- องค์กรทางกฎหมายหรือองค์กรทางสังคมที่รับรองโดยกฎหมาย หรือสมาคมอิสระของบุคคลหรือองค์กรที่บุคคลหรือองค์กรเป็นเจ้าของหรือควบคุม

หน่วยสถาบันทั้ง 2 กลุ่ม รวมกันเป็นระบบเศรษฐกิจ สามารถแบ่งออกเป็น 5 สถาบัน (Institutional Sector) ดังนี้

3.3.1 สถาบันธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Financial Corporation Sector)

คือ บริษัทและกึ่งบริษัทที่มีใช้สถาบันการเงินจะรวมอยู่ในภาคธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน และรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายและบริการที่มีใช้เป็นบริการทางการเงิน เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน วิทยาลัย ซึ่งเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพียงเพื่อให้คุ้มกับต้นทุนเท่านั้น หรือสมาคมทางการเงินที่สนับสนุนทางการเงินโดยสมาชิกที่เป็นสถาบันธุรกิจที่มีใช้สถาบันทางการเงินหรือกิจการที่มีได้ดำเนินการแต่มีบทบาทในการส่งเสริมหรือสนองตอบผลประโยชน์ของกิจการ

3.3.2 สถาบันธุรกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (Financial Corporation Sector)

ประกอบด้วย บริษัท และที่กึ่งบริษัท ซึ่งกิจกรรมหลักคือ เป็นตัวกลางทางการเงินหรือให้บริการทางการเงิน (Facilitating Financial Intermediation) รวมถึงองค์กรไม่แสวงหากำไรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารที่เกี่ยวกับการเงิน เช่น การประกันภัยและองค์กรไม่แสวงหากำไรที่มีบทบาทในการส่งเสริมและบริการหรือผลประโยชน์ของสถาบันการเงิน ซึ่งได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากสมาชิกซึ่งเป็นสถาบันการเงิน

3.3.3 สถาบันรัฐบาล (General Government Sector) ประกอบด้วยรัฐบาลกลาง

หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น และกองทุนประกันสังคม ซึ่งควบคุมโดยหน่วยงานรัฐ รวมถึง องค์กรไม่แสวงหากำไรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่มีได้เพื่อจำหน่าย ซึ่งควบคุมและสนับสนุนทางการเงินหลักโดยหน่วยงานรัฐบาลและกองทุนประกันสังคม

3.3.4 สถาบันครัวเรือน (Household Sector) ประกอบด้วยครัวเรือนทั้งหมด โดยรวม

ถึงสถาบันครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลซึ่งพักในโรงพยาบาล บ้านพักคนชรา เรือนจำ ฯลฯ เป็นเวลานาน นอกจากนี้กิจการที่มีได้ดำเนินการซึ่งเป็นของครัวเรือนจะเป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือน เว้นแต่กรณีที่เกิดการนั้นเข้าข่ายกึ่งบริษัท (Quasi-Corporation)

3.3.5 สถาบันไม่แสวงหากำไรที่บริการครัวเรือน (The Non-Profit Institutions Serving Households Sector)

ประกอบด้วยองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรทั้งหมด ยกเว้นที่ควบคุมและสนับสนุนทางการเงินโดยรัฐบาล ที่ซึ่งให้บริการที่มีใช้เพื่อจำหน่ายแก่ครัวเรือน

ในแต่ละสถาบัน (Institution Sector) สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งจะเป็นในลักษณะใดขึ้นอยู่กับลักษณะการวิเคราะห์ ความพร้อมของข้อมูล ฯลฯ ไม่มีวิธีการใดที่จะสามารถจัดแบ่งได้เหมาะสมและสามารถสนองตอบในทุกวัตถุประสงค์ การจัดกลุ่มสถาบันตามระบบ SNA 1993 สามารถสรุปได้ดังตารางภาคของระบบ SNA 1993 (Sector of the System)

องค์กรไม่แสวงหากำไรสามารถจัดให้อยู่ในภาคสถาบันต่างๆ (ยกเว้นภาคครัวเรือน) ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกลุ่มผู้รับบริการ หน่วยงานควบคุมและสนับสนุนทางการเงิน องค์กรไม่แสวงหากำไรไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการที่ไม่ได้เพื่อขาย ลักษณะสำคัญขององค์กรไม่แสวงหากำไร คือไม่สามารถเป็นแหล่งรายได้หรือกำไรให้แก่หน่วยที่เป็นผู้ควบคุมและสนับสนุนทางการเงิน

โดยสามารถแสดงการกระจายตัวของสถาบันตามลักษณะกิจกรรม และมีรายละเอียดได้ ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สถาบันของระบบ SNA 1993 (Sector of the System)

ชนิดของหน่วยสถาบัน (Type of institution unit)	สถาบันธุรกิจ ที่ไม่มีสถาบันธุรกิจการเงิน (Non-financial corporation sector)	สถาบันธุรกิจการเงิน (Financial corporation sector)	สถาบันรัฐบาล (General government sector)	สถาบันครัวเรือน (Household sector)	สถาบันไม่แสวงหากำไร ที่บริการครัวเรือน (NPISHs sector)
ธุรกิจ (บริษัทรวมถึง บริษัท)(Corporation including quasi-corporation)	บริษัท กึ่งบริษัทที่ไม่มี สถาบันการเงิน (Non-financial corporations including quasi-corporations)	บริษัทการเงิน รวมถึงบริษัทการเงิน (Financial corporation including quasi-corporations)			
รัฐบาลรวม กองทุนประกันสังคม (Government units including social security funds)			รัฐบาลรวม กองทุนประกันสังคม (Government units including social security funds)		
ครัวเรือน (Households)				ภาคครัวเรือน (Households)	
องค์กรไม่แสวงหากำไร (Non-profit Institutions NPIs)	องค์กรไม่แสวงหากำไรของ บริษัทที่ไม่มีสถาบันการเงิน (Non-financial market NPIs)	องค์กรไม่แสวงหากำไรของสถาบัน การเงิน (Financial market NPIs)	องค์กรไม่แสวงหากำไรซึ่ง ควบคุมและสนับสนุนการเงินโดย รัฐบาล (Non-market NPIs controlled and mainly financed by government units)		องค์กรไม่แสวงหากำไรที่บริการ ครัวเรือน (Non-market NPIs serving households NPISHs)

Account 0. Goods and Services Account

Resources		Uses	
P.1	Output	P.2	Intermediate consumption
P.7	Imports of goods and services	P.3/P.4	Final consumption expenditure/actual final consumption
D.21	Taxes on products	P.5	Gross capital formation
D.31	Subsidies on products (-)	P.6	Exports of goods and services

Account 1. Production Account

Uses		Resources	
P.2	Intermediate consumption	P.1	Output
B.1g	Value added, gross		
K.1	Consumption of fixed capital		
B.1n	Value added, net		

Account 2.1 Primary Distribution of Income Account

2.1.1 Generation of Income Account

Uses		Resources	
D.1	Compensation of employees	B.1	Value added
D.2	Taxes on production and imports		
D.3	Subsidies (-)		
B.2/B.3	Operating surplus/mixed income		

2.1.2 Allocation of Primary Income Account

Uses		Resources	
		B.2/B.3	Operating surplus/mixed income
		D.1	Compensation of employees
		D.2	Taxes on production and imports
		D.3	Subsidies (-)
D.4	Property income	D.4	Property income
B.5	Balance of primary income		

Account 2.2 Secondary Distribution of Income Account

Uses	Resources
D.5 Current taxes on income, wealth, etc.	B.5 Balance of primary income
D.61 Social contributions	D.5 Current taxes on income, wealth, etc.
D.62 Social benefits other than social transfers in kind	D.61 Social contributions
D.7 Other current transfers	D.62 Social benefits other than social transfers in kind
B.6 <i>Disposable income</i>	D.7 Other current transfers

Account 2.3 Redistribution of Income in Kind Account

Uses	Resources
D.63 Social transfers in kind	B.6 Disposable income
B.7 <i>Adjusted disposable income</i>	B.63 Social transfers in kind

Account 2.4 Use of Income Account

2.4.1 Use of disposable income

Uses	Resources
P.3 Final consumption expenditure	B.6 Disposable income
D.8 Adjustment for the change in net equity of households on pension funds	D.8 Adjustment for the change in net equity of households on pension funds
B.8 <i>Saving</i>	

2.4.2 Use of adjusted disposable income

Uses	Resources
P.4 <i>Actual final consumption</i>	B.7 Adjusted disposable income
D.8 Adjustment for the change in net equity of households on pension funds	D.8 Adjustment for the change in net equity of households on pension funds
<i>Saving</i>	
B.8	

Account 3. Accumulation Account

3.1 Capital Account

Change in assets	Change in liabilities and net worth
P.51 <i>Gross fixed capital formation</i>	B.8 Saving, net
K.1 <i>Consumption of fixed capital (-)</i>	D.9 <i>Capital transfers, receivable (+)</i>
P.52 <i>Change in inventories</i>	D.9 <i>Capital transfers, payable (-)</i>
P.53 <i>Acquisition less disposals of values</i>	
K.2 <i>Acquisition less disposals of non-produced non-financial assets</i>	
	10.1 <i>Change in net worth due to saving and capital transfers</i>
B.9 <i>Net lending (+)/net borrowing (-)</i>	

Account 3.2 Financial Account

Change in assets	Change in liabilities and net worth
F <i>Net acquisition of financial assets</i>	F <i>Net incurrence of liabilities</i>
F.1 <i>Monetary gold and SDRs</i>	
F.2 <i>Currency and deposits</i>	F.2 <i>Currency and deposits</i>
F.3 <i>Securities other than shares</i>	F.3 <i>Securities other than shares</i>
F.4 <i>Loans</i>	F.4 <i>Loans</i>
F.5 <i>Share and other equity</i>	F.5 <i>Share and other equity</i>
F.6 <i>Insurance technical reserves</i>	F.6 <i>Insurance technical reserves</i>
F.7 <i>Other accounts receivable</i>	F.7 <i>Other accounts payable</i>
	F.9 <i>Net lending (+)/net borrowing (-)</i>

Account 3.3 Other Changes in Assets Account

3.3.1 Other Changes in Volume of Assets Account

Change in assets		Change in liabilities and net worth	
AN	<i>Non-financial assets</i>		
AN.1	Produced assets		
K.4	Economic appearance of produced assets		
K.7	Catastrophic losses		
K.8	Uncompensated seizures		
K.9	Other volume changes in non-financial assets n.e.c.		
K.12	Changes in classifications and structure		
AN.2	Non-produced assets		
K.3	Economic appearance of non-produced assets		
K.5	Natural growth of non-cultivated biological resources		
K.6	Economic disappearance of non-produced assets		
K.7	Catastrophic losses		
K.8	Uncompensated seizures		
K.9	Other volume changes in non-financial assets n.e.c.		
K.12	Changes in classifications and structure		
AF	<i>Financial assets</i>	AF	Liabilities
K.7	Catastrophic losses	K.7	Catastrophic losses
K.8	Uncompensated seizures	K.8	Uncompensated seizures
K.10	Other volume changes in financial assets and liabilities n.e.c.	K.10	Other volume changes in financial assets and liabilities n.e.c.
K.12	Changes in classifications and structure	K.12	Changes in classifications and structure
		B.10.2	<i>Change in net worth due to other changes in volume of assets</i>

4. Balance Sheet

4.1 Opening Balance Sheet

Assets		Liabilities and net worth	
AN	<i>Non-financial assets</i>		
AN.1	Produced assets		
AN.2	Non-produced assets		
AF	<i>Financial assets</i>	AF	<i>Liabilities</i>
		B.90	<i>Net worth</i>

4.2 Changes in Balance Sheet

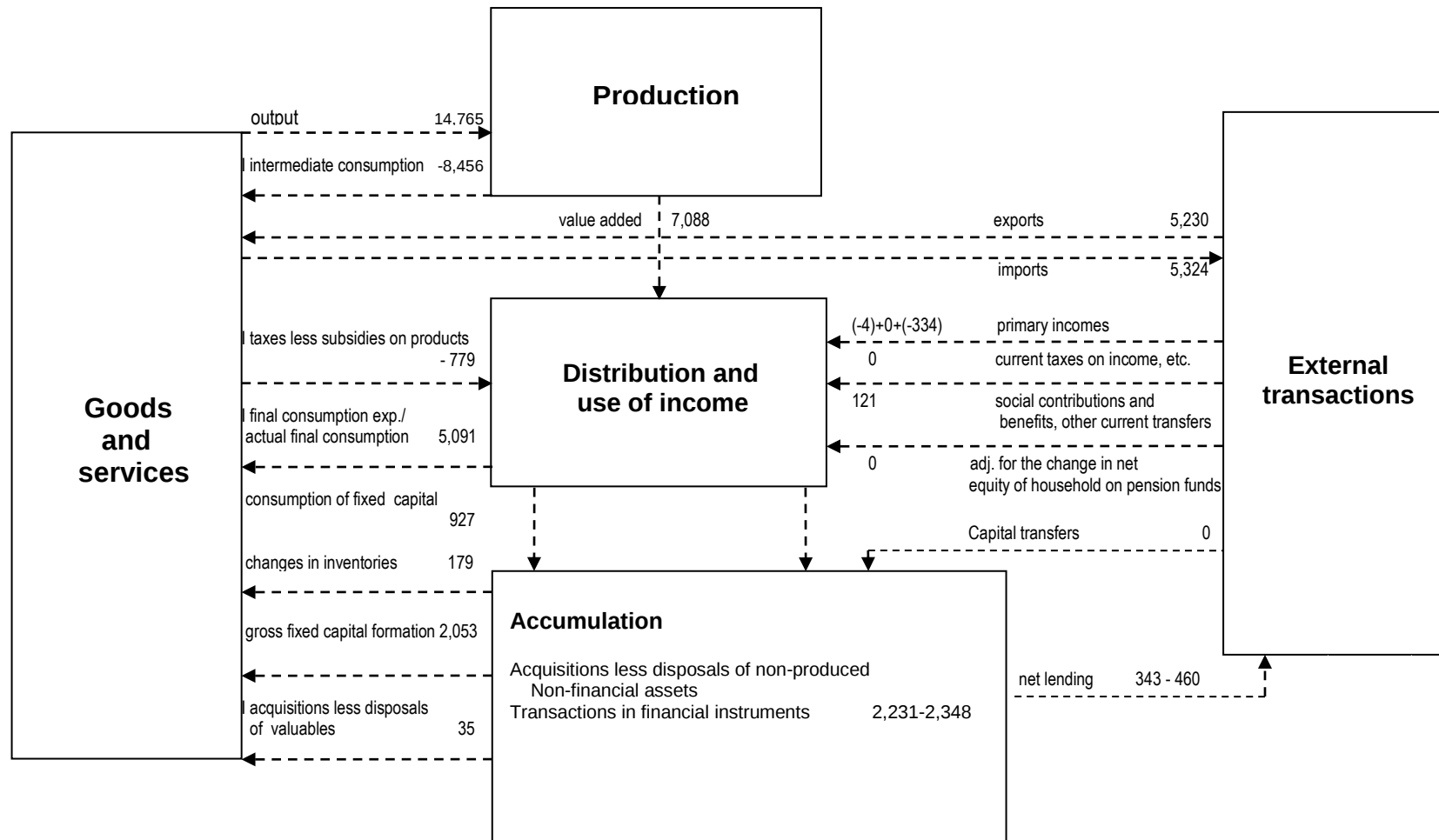
Assets		Liabilities and net worth	
	Total changes in assets		Total changes in liabilities
AN	<i>Non-financial assets</i>		
AN.1	Produced assets		
AN.2	Non-produced assets		
AF	<i>Financial assets</i>	AF	<i>Liabilities</i>
		B.10	<i>Changes in net worth, total</i>
		B.10.1	Changes in net worth due to saving and capital transfer
		B.10.2	Changes in net worth due to other changes in volume of assets
			Changes in net worth due to
		B.10.3	nominal holding gain/losses

4.3 Closing Balance Sheet

Assets		Liabilities and net worth	
AN	<i>Non-financial assets</i>		
AN.1	Produced assets		
AN.2	Non-produced assets		
AF	<i>Financial assets</i>	AF	<i>Liabilities</i>
		B.90	<i>Net worth</i>

4. ผลการปรับปรุงบัญชีประชาชาติของประเทศไทยให้เข้าสู่มาตรฐาน 1993 SNA

ผลการจัดทำบัญชีประชาชาติของประเทศไทยตาม 1993 SNA เนื่องจากในการจัดทำบัญชีแต่ละปีจะมีชุดบัญชีค่อนข้างมาก จึงขอยกตัวอย่างผลการจัดทำเพียงปีเดียว คือปี 2548 ซึ่งเป็นปีล่าสุด ดังนี้ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

2.4.2 Use of adjusted disposable income

	Uses									Resources							
	TOTAL	R/W	TOTAL ECONOMY	NPISHs	HH	GOV	FIN	NON-FIN		NON-FIN	FIN	GOV	HH	NPISHs	TOTAL ECONOMY	ROW	TOTAL
P.4 <i>Actual final consumption</i>	5,090,714		5,090,714	0	4,631,861	458,853	0	0	B.7 Adjusted disposable income	1,118,131	255,612	843,026	4,057,568	-113,968	6,160,368		6,425,483
D.8 Adjustment for the change in net equity of households on pension funds	96,436		96,436	0	0	42,199	54,237	0	D.8 Adjustment for the change in net equity of households on pension funds				96,436	0	96,436		96,436
B.8 Saving, net	1,334,769		1,069,654	-113,968	-477,858	341,974	201,375	1,118,131									

Account 3. Accumulation Account

3.1 Capital Account

	Change in assets									Change in liabilities and net worth							
	TOTAL	R/W	TOTAL ECONOMY	NPISHs	HH	GOV	FIN	NON-FIN		NON-FIN	FIN	GOV	HH	NPISHs	TOTAL ECONOMY	ROW	TOTAL
P.51 <i>Gross fixed capital formation</i>	2,053,097		2,053,097	51,724	272,472	250,756	284,342	1,193,803	B.8 Saving, net	1,118,131	201,375	341,974	-477,858	-113,968	1,069,654		1,334,769
K.1 Consumption of fixed capital (-)	-927,385		-927,385	-482	-223,285	-74,722	-25,345	-603,551	D.9 Capital transfers, receivable (+)	0	0	38,120	0	0	38,120		38,120
P.52 Change in inventories	178,592		178,592	65	25,368	14,346	5,440	133,373	D.9 Capital transfers, payable (-)	0	0	-3,509	0	0	-3,509		-3,509
P.53 Acquisition less disposals of values	35		35					35									
K.2 Acquisition less disposals of non-produced non-financial assets																	
									10.1 <i>Change in net worth due to</i>	1,118,131	201,375	376,586	-477,858	-113,968	1,104,266		1,369,381
B.9 Net lending (+)/net borrowing (-)	65,042		-200,073	-165,274	-552,414	186,206	-63,062	394,470	saving and capital transfers								

Account 3.2 Financial Account

	Change in assets									Change in liabilities and net worth							
	TOTAL	R/W	TOTAL ECONOMY	NPISHs	HH	GOV	FIN	NON-FIN		NON-FIN	FIN	GOV	HH	NPISHs	TOTAL ECONOMY	ROW	TOTAL
F Net acquisition of financial assets	2,690,491	459,931	2,230,560		618,075	67,237	1,026,372	518,876	F Net incurrence of liabilities	829,331	955,986	76,333	485,940	0	2,347,590	342,901	2,690,491
F.1 Monetary gold and SDRs	221,437		221,437				221,437		F.1 Monetary gold and SDRs							221,437	221,437
F.2 Currency and deposits	538,888	1,833	537,055		209,753	57,632	51,362	218,308	F.2 Currency and deposits	-11,911	554,497	821	0	0	543,407	-4,519	538,888
F.3 Securities other than shares	413,744	42,003	371,741		205,988	38,290	-2,181	129,644	F.3 Securities other than shares	313,711	-58,065	131,439	-8,570	0	378,515	35,229	413,744
F.4 Loans	732,174	50,407	681,767		-5,980	317	743,832	-56,402	F.4 Loans	-24,995	281,521	-51,820	488,059	0	692,765	39,409	732,174
F.5 Share and other equity	455,747	225,715	230,032		110,355	23,285	28,737	67,655	F.5 Share and other equity	328,993	119,230	0	0	0	448,223	7,524	455,747
F.6 Insurance technical reserves	129,699		129,699		129,699	0	0	0	F.6 Insurance technical reserves	-2,690	132,389	0	0	0	129,699	0	129,699
F.7 Other accounts receivable	198,802	139,973	58,829		-31,740	-52,287	-16,815	159,671	F.7 Other accounts payable	226,223	-73,586	-4,107	6,451	0	154,981	43,821	198,802

4.1 **บัญชีการผลิต (Production Accounts) (บัญชีที่ I)** แสดงมูลค่าการผลิตในระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้งหมด โดยเริ่มจากผลผลิตรวม (Gross Output) ของประเทศในปี 2548 มีมูลค่าการผลิตรวม 14,765,053 ล้านบาท หักเป็นค่าใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลาง (Intermediate consumption) 8,456,169 ล้านบาท บวกภาษีหักเงินอุดหนุน 779,258 ล้านบาท ที่เหลือเป็นมูลค่าเพิ่มเบื้องต้น (Value Added, gross) 7,088,142 ล้านบาท หักค่าเสื่อมราคาของการใช้ทุน (Consumption of Fixed Capital) ที่เหลือเป็นมูลค่าเพิ่มสุทธิ (Value Added, net) 6,160,757 ล้านบาท

4.2 **บัญชีการกระจายรายได้ และการใช้จ่าย (Distribution and use of income accounts) (บัญชีที่ II)** ประกอบด้วย 4 บัญชีย่อย

4.2.1 **บัญชีการกระจายรายได้ปฐมภูมิ (Primary Distribution of Income Accounts) (บัญชีที่ II.1)** เป็นการกระจายรายได้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการผลิตไปสู่เจ้าของปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบด้วย 2 บัญชีย่อยคือ

- **บัญชีแหล่งที่มาของรายได้ (Generation of income account) (บัญชีที่ II.1.1)** เป็นบัญชีที่แสดงให้เห็นองค์ประกอบของมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการผลิต โดยแบ่งเป็น ค่าตอบแทนแรงงาน (Compensation of employees) จ่าย 2,077,323 ล้านบาท ภาษีการผลิตและภาษีอากรขาเข้าที่จ่ายให้แก่รัฐบาลหักด้วยเงินอุดหนุนการผลิตรับจากรัฐบาล (Taxes on production and imports less subsidies) รวม 813,269 ล้านบาท ที่เหลือคือส่วนกำไรและอื่นๆ สุทธิ (Operating surplus, net) 3,270,165 ล้านบาท
- **บัญชีการจัดสรรรายได้ปฐมภูมิ (Allocation of primary income account) (บัญชีที่ II.1.2)** แสดงการจัดสรรรายได้ให้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิตที่มีส่วนร่วมในการผลิตทั้งทางตรงและโดยอ้อม แบ่งเป็น ค่าตอบแทนแรงงานรับ (Compensation of employees) 2,125,033 ล้านบาท ภาษีการผลิตจากการผลิตและภาษีอากรขาเข้าที่รัฐบาลได้รับหักด้วยเงินอุดหนุนจ่ายให้แก่ภาคการผลิต 813,269 ล้านบาท รายได้จากทรัพย์สินสุทธิ (Net property income) เช่น ดอกเบี้ย (Interest) เงินปันผล (Dividends) เงินกำไรที่นำมาลงทุนต่อ (Reinvested earnings on direct foreign investment) รายได้จาก การถือครองกรรมสิทธิ์ของการทำประกัน (Property income

attributed to insurance policyholders) และรายได้จากการให้เช่าที่ดิน (Rent) สุทธิ รวม 217,016 ล้านบาท ที่เหลือคือรายได้ขั้นปฐมสุทธิ (Net primary income) 6,425,483 ล้านบาท

4.2.2 บัญชีการกระจายรายได้ทุติยภูมิ (Secondary distribution of income)

(บัญชีที่ II.2) เป็นบัญชีแสดงเงินโอน (Current Transfer) รับและจ่ายระหว่างภาคสถาบัน ประกอบด้วย ภาษีที่รัฐบาลเก็บจากรายได้ ภาษีจากการถือครองทรัพย์สิน และภาษีอื่น ๆ (Current taxes on income, wealth, etc.) รวม 479,458 ล้านบาท เงินสมทบที่นายจ้างและลูกจ้างจ่ายให้แก่กองทุนเกี่ยวกับการประกันสังคม (Social contributions) 284,575 ล้านบาท ผลประโยชน์ทางสังคมที่ไม่ใช่การให้ที่อยู่ในรูปสิ่งของหรือบริการ (Social benefits other than social transfers in kind) 144,615 ล้านบาท และเงินโอนอื่น ๆ (Other current transfers) 399,209 ล้านบาท ส่วนที่เหลือคือรายได้ที่สามารถพึงจ่ายใช้สอยได้สุทธิ (Net disposable income) 6,425,483 ล้านบาท

4.2.3 บัญชีการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน (Redistribution of Income in kind accounts) (บัญชีที่ II.3) แสดงมูลค่าสินค้าและบริการเพื่อสวัสดิการ

สังคมที่รัฐบาลและองค์กรไม่แสวงหากำไรให้บริการครัวเรือนจัดหาให้ครัวเรือนโดยไม่คิดมูลค่า (Social transfers in kind) เช่น การให้บริการทางการแพทย์ บริการแจกอาหาร เครื่องนุ่งห่ม กรณีน้ำท่วม เป็นต้น รวม 583,207 ล้านบาท คงเหลือเป็นรายได้พึงจ่ายใช้สอยที่ได้หักมูลค่าการโอนที่เป็นสิ่งของแล้ว (Net adjusted disposable income) 6,425,483 ล้านบาท

4.2.4 บัญชีการใช้จ่าย (Use of Income) (บัญชีที่ II.4) แสดงให้เห็นถึงมูลค่าการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้ายและเงินออม ประกอบด้วย 2 บัญชีย่อยคือ

- บัญชีการใช้จ่ายจากรายได้พึงจ่ายใช้สอย (Use of disposable income account) (บัญชีที่ II.4.1) แสดงการใช้จ่ายเพื่อการบริหารและบริการสาธารณะ (Collective consumption expenditure) ของรัฐบาลรวม 458,853 ล้านบาท และการใช้จ่ายเพื่อประโยชน์แก่ครัวเรือน (Individual consumption expenditure) 4,631,861 ล้านบาท คงเหลือเป็นเงินออมสุทธิ (Saving) 1,334,769 ล้านบาท

- **บัญชีการใช้จ่ายจากรายได้พึงจ่ายใช้สอยที่ปรับด้วยมูลค่าการโอนที่เป็นสิ่งของแล้ว** (Use of adjusted disposable income account) (บัญชีที่ II.4.2) แสดงการบริโภคที่แท้จริงของครัวเรือนและเงินออมสุทธิ (Saving) 1,334,769 ล้านบาท

4.3 บัญชีสะสมทุน (Accumulation Accounts) (บัญชีที่ III) ประกอบด้วย

4.3.1 **บัญชีทุน (Capital account) (บัญชีที่ III.1)** แสดงให้เห็นการสะสมทุนถาวรเพื่อใช้ในการผลิตที่ได้มาจากการซื้อ (Gross fixed capital formation) 2,053,097 ล้านบาท ส่วนเปลี่ยนสินค้าคงเหลือ (Change in inventories) 178,592 หักค่าเสื่อมราคา และการโอนเพื่อการลงทุน (Capital transfers) คงเหลือเป็นการให้ต่างประเทศยืมสุทธิ 65,042 ล้านบาท

4.3.2 **บัญชีการเงิน (Financial Accounts) (บัญชีที่ III.2)** แสดงธุรกรรมการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สินและความมั่งคั่งสุทธิทางการเงินในรูปแบบเครื่องมือทางการเงินประเภทต่างๆ

4.3.3 เนื่องจากในการจัดทำครั้งนี้ยังขาดข้อมูลในรายละเอียดหลายรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลการจำแนกกิจกรรมเป็นรายสถาบัน ทำให้ยังไม่สามารถกระทบยอดในบางส่วนได้ เช่น ระหว่างบัญชีทุนและบัญชีการเงิน รวมทั้งยอดการออมของสถาบันครัวเรือนที่ยังแตกต่างจากอนุกรมปัจจุบัน

5. ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาแนวคิด คำจำกัดความ คຸ່มรวม วิธีการคำนวณ และรูปแบบบัญชีตาม 1993 SNA พร้อมทั้งการศึกษาสถานภาพข้อมูลพื้นฐานที่ต้องการใช้ในการจัดทำบัญชีต่าง ๆ ตาม 1993 SNA แล้ว นำมาวิเคราะห์ร่วมกับสถานภาพทรัพยากรของสำนักบัญชีประชาชาติ (สปป.) และปัจจัยอื่น ๆ ในปัจจุบันแล้ว สามารถประเมินปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติให้เข้าสู่มาตรฐานระบบ 1993 SNA ได้ดังต่อไปนี้

5.1 แนวคิด (Concept) และวิธีการคำนวณ ตาม 1993 SNA หลายรายการดำเนินการได้ยาก เช่น การคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของพืชและสัตว์ที่เกิดจากการเจริญเติบโตขึ้นในแต่ละรอบบัญชี (Cultivated Assets) และมูลค่าสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมายเป็นต้น เนื่องจากต้องใช้เทคนิคและสมมติฐานในการประมาณการและขาดข้อมูล

5.2 การจัดทำบัญชีเป็นรายสถาบัน มีปัญหาหลายประการคือ

5.2.1 ต้องการข้อมูลในรายละเอียดมากเพื่อจำแนกมูลค่าของกิจกรรมให้เป็นรายสถาบัน ซึ่งในปัจจุบันระบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่จะจัดเก็บเป็นมูลค่ารวมทั้งประเทศ ไม่มีการแยกสถาบันอย่างชัดเจน ยกเว้นบางกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะสามารถจำแนกได้โดยง่าย

5.2.2 การจำแนกข้อมูลพื้นฐานของระดับบริษัท (Enterprise) และหน่วยการผลิต (Establishment) โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นบริษัทที่มีบริษัทในเครือขายและมีการบริหารงานแบบรวมศูนย์ที่บริษัทแม่ เช่น ยอดขาย และค่าใช้จ่ายในการขายสินค้าและบริการเป็นต้น โดยหลัก SNA ให้จำแนกตามหน่วยการผลิต ดังนั้นจึงทำให้มีความยากลำบากในการจัดสรรรายได้ รายจ่ายจากบริษัทแม่ นอกจากนี้ในการสำรวจและสำรวจข้อมูล โดยทั่วไปในปัจจุบันยังใช้หน่วยสำรวจเป็นหน่วยผลิตมากกว่าเป็นบริษัท ซึ่งจะทำให้มีปัญหาที่ต้องปรับหน่วยนับของข้อมูลเหล่านั้นก่อน

5.2.3 ในกรณี NPISH มีกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อหวังผลกำไรด้วย (Market Activities) ทำให้การจัดสรรทรัพยากรตามลักษณะสถาบันมีความยุ่งยาก เพราะโดยหลักการของ NPISH เป็นงานบริการชุมชนและสาธารณะ โดยไม่หวังผลกำไรเท่านั้น

5.3 ชุดข้อมูล (Data Sets) ที่ใช้ในการนำเสนอตาม 1993 SNA มีข้อจำกัดและพึงระมัดระวังดังนี้

5.3.1 อนุกรมเวลา (Time series) ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากการปรับแนวคิดและขอบเขตของการคำนวณตาม 1993 SNA และอาจทำให้ทิศทางหรือโครงสร้างของอนุกรมใหม่เปลี่ยนแปลงไปจากอนุกรมเดิม ซึ่งจะมีผลต่องานการวางแผนและนโยบายที่ดำเนินการไปแล้ว

5.3.2 ผู้ใช้ข้อมูลในอนุกรมใหม่ (Revised Series) โดยเฉพาะผู้นำไปใช้ในการจัดทำโมเดลเพื่อวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ต้องปรับฐานข้อมูลใหม่ ซึ่งต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่าย

5.4 ปัญหาการบริหารจัดการและปัจจัยสนับสนุน

ในการที่จะพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติให้เข้าสู่ 1993 SNA ต้องการการสนับสนุนจากทั้งระบบการบริหารจัดการและการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในหน่วยงานผู้ผลิตข้อมูล ได้รับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดเก็บข้อมูลให้มีคุณภาพและรายละเอียด ตามต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ข้อมูลไม่เพียงพอ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลที่สำคัญสำหรับเศรษฐกิจของประเทศไทย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 เนื่องจากระบบบัญชีประชาชาติตามระบบ 1993 SNA มีแนวคิดและรูปแบบบัญชีใหม่ ดังนั้นในระยะเริ่มต้นของแผนการปรับระบบบัญชีประชาชาติให้เข้าสู่ 1993 SNA ควรจัดการประชุมหรือ

สัมมนาเพื่อแจ้งแผนการปรับปรุงฯ ชี้แจงแนวคิดตามระบบใหม่ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุมรวมถึงขอความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูล และจัดสัมมนาเป็นระยะๆ

6.2 สำนักงานฯ ต้องให้การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้ในเชิงลึกในระบบ 1993 SNA แก่เจ้าหน้าที่อย่างจริงจังทั้งในส่วนของสำนักงานฯ ที่รับผิดชอบการจัดทำโดยตรง ผู้ผลิตข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูล โดยการสนับสนุนจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือให้เข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานสากล เพื่อให้เข้าใจในหลักการและแนวคิดอย่างแท้จริง ซึ่งจะมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอตามภาวะการณ์ปัจจุบัน

6.3 ในการประสานแหล่งผลิตข้อมูลให้จัดทำข้อมูลเพิ่มเติมให้ สำนักงานฯ ต้องสนับสนุนให้หน่วยงานเหล่านั้นได้รับการจัดสรรทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย เช่น ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม เกษตร การพาณิชย์ การนำเข้าและการส่งออก เป็นต้น

6.4 ควรมีการปรับเปลี่ยนระบบการรายงาน และกฎระเบียบการรายงานข้อมูลลงการเงินของธุรกิจต่างๆ ให้มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้ที่จะนำไปวิเคราะห์ในด้านต่างๆ และควรมีรายงานในรูปแบบ Electronic File นอกเหนือจากในรูปเอกสารที่ใช้อยู่ในปัจจุบันด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกในการนำไปใช้งานต่อและสร้างเป็นฐานข้อมูลสำหรับส่วนรวมได้ง่ายขึ้น

6.5 ในกรณีที่ข้อมูลบางรายการยังไม่เคยมีการจัดเก็บแต่มีความสำคัญ หรือกำลังจะมีความสำคัญในอนาคตต่อเศรษฐกิจไทย เช่น ธุรกิจการเงิน ธุรกิจบริการ การค้าผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) และธุรกิจเทคโนโลยี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรวบรวมและรายงานต่อผู้ใช้ข้อมูลต่างๆ

6.6 ระดับรายละเอียดในแต่ละบัญชี (Digit) ในเบื้องต้นควรจัดทำตามสถานภาพของข้อมูลที่มีในปัจจุบันไปก่อน แล้วค่อยพัฒนาให้มีรายละเอียดเพิ่มเติมในโอกาสข้างหน้า

6.7 ในส่วนของสถาบันที่มีใช่สถาบันการเงิน (Non-Financial Corporation Institution) ซึ่งเป็นสถาบันที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในระบบเศรษฐกิจไทย ประกอบด้วยรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อหวังผลกำไร และบริษัทธุรกิจต่างๆ เป็นจำนวนมากนั้น ข้อมูลบางส่วนสามารถหาได้โดยตรง เช่น รัฐวิสาหกิจและบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทที่นอกเหนือจากนี้ต้องทำการสอบถามโดยตรง และ สุ่มสำรวจรายละเอียดจากงบการเงินที่รายงานต่อกระทรวงพาณิชย์ โดยมียอดการดำเนินการรวมของแต่ละประเภทจากข้อมูลการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร

6.8 จากการที่ ISWGNA ได้ปรับระดับการได้เกณฑ์มาตรฐาน 1993 SNA เป็นระดับต่างๆ ประเทศไทยต้องเร่งจัดทำบัญชีต่างๆ ให้ได้อย่างน้อยในระดับ Minimum Requirement โดยเร็วที่สุด แล้วพัฒนาให้ถึงระดับที่สูงขึ้นในโอกาสต่อไป

ภาคผนวก

II. Distribution and use of income accounts

II.1: Primary distribution of income account

II.1.1: Generation of income account

Uses										Resources									
Total	Corresponding entries of the		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Transactions and balancing items	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Corresponding entries of the		Total	
	Goods and service account	Rest of the world account	Total	eco-nomy	NPISHs	Household	General government	Financial corporations		Non-financial corporations	Non-financial corporations	Financial corporations	General government	Household	NPISHs	Total	Rest of the world account		Goods and service account
									B.1g/B.1*g	Value added, gross/ gross domestic product	1/	4,026,558	262,524	771,540	2,022,530	4,990	7,088,142		7,088,142
									B.1n/B.1*n	Value added, net/ net domestic product	1/	3,423,008	237,179	696,818	1,799,245	4,508	6,160,757		6,160,757
2,077,323			2,077,323		4,635	272,555	604,711	136,159	1,059,263	D.1	Compensation of employees								
1,848,440			1,848,440		4,453	269,829	473,899	127,244	973,015	D.11	Wages and salaries								
228,883			228,883		182	2,726	130,812	8,915	86,248	D.12	Employers' social contributions								
91,764			91,764		137	0	16,201	6,230	69,196	D.121	Employers' actual social contributions								
137,119			137,119		45	2,726	114,611	2,685	17,052	D.122	Employers' imputed social contributions								
903,162			903,162		625	158,289	9,253	29,221	705,774	D.2	Taxes on production and imports								
857,233			857,233		625	157,815	9,253	29,221	660,319	D.21	Taxes on products 2/								
284,277			284,277		625	157,815	9,253	2,597	113,987	D.211	Value added type taxes (VAT)								
134,983			134,983		0	0	0	0	134,983	D.212	Taxes and duties on imports excluding VAT								
105,339			105,339		0	0	0	0	105,339	D.2121	Import duties								
29,644			29,644		0	0	0	0	29,644	D.2122	Taxes on imports excluding VAT and duties								
282			282		0	0	0	0	282	D.213	Export taxes								
437,691			437,691		0	0	0	26,624	411,067	D.214	Taxes on products except VAT, import and export taxes								
45,929			45,929		0	474	0	0	45,455	D.29	Other taxes on production								
-89,893			-89,893		0	0	0	0	-89,893	D.3	Subsidies								
-77,975			-77,975		0	0	0	0	-77,975	D.31	Subsidies on products 2/								
-3,071			-3,071		0	0	0	0	-3,071	D.311	Import subsidies								
-12,868			-12,868		0	0	0	0	-12,868	D.312	Export subsidies								
-62,036			-62,036		0	0	0	0	-62,036	D.319	Other subsidies on products								
-11,918			-11,918		0	0	0	0	-11,918	D.39	Other subsidies on production								
4,197,550			4,197,550		-270	1,591,686	157,576	97,144	2,351,414	B.2g	Operating surplus, gross								
0										B.3g	Mixed income, gross								
3,270,165			3,270,165		-752	1,368,401	82,854	71,799	1,747,864	B.2n	Operating surplus, net								
0										B.3n	Mixed income, net								

II.1.2: Allocation of primary income account

Uses										Resources									
Total	Corresponding entries of the		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Transactions and balancing items	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Corresponding entries of the		Total	
	Goods and service account	Rest of the world account	Total eco-nomy	NPISHs	House-hold	General govern-ment	Finan-cial corpo-rations	Non-finan-cial corpo-rations		Non-finan-cial corpo-rations	Finan-cial corpo-rations	General govern-ment	House-hold	NPISHs	Total eco-nomy	Rest of the world account	Goods and service account		
									B.2g	Operating surplus, gross	2,351,414	97,144	157,576	1,591,686	-270	4,197,550		4,197,550	
									B.3g	Mixed income, gross									
									B.2n	Operating surplus, net	1,747,864	71,799	82,854	1,368,401	-752	3,270,165		3,270,165	
									B.3n	Mixed income, net									
47,710	47,710								D.1	Compensation of employees	0	0	0	2,072,740	0	2,072,740	52,293	2,125,033	
47,710	47,710								D.11	Wages and salaries				1,843,857		1,843,857	52,293	1,896,150	
									D.12	Employers' social contributions	0	0	0	228,883	0	228,883		228,883	
									D.121	Employers' actual social contributions				91,764		91,764		91,764	
									D.122	Employers' imputed social contributions				137,119		137,119		137,119	
									D.2	Taxes on production and imports	0	0	903,162	0	0	903,162		903,162	
									D.21	Taxes on products	0	0	857,233	0	0	857,233		857,233	
									D.211	Value added type taxes (VAT)			284,277			284,277		284,277	
									D.212	Taxes and duties on imports excluding VAT	0	0	134,983	0	0	134,983		134,983	
									D.2121	Import duties			105,339			105,339		105,339	
									D.2122	Taxes on imports excluding VAT and duties			29,644			29,644		29,644	
									D.213	Export taxes			282			282		282	
									D.214	Taxes on products except VAT, import and export taxes			437,691			437,691		437,691	
									D.29	Other taxes on production			45,929			45,929		45,929	
									D.3	Subsidies	0	0	-89,893	0	0	-89,893		-89,893	
									D.31	Subsidies on products	0	0	-77,975	0	0	-77,975		-77,975	
									D.311	Import subsidies			-3,071			-3,071		-3,071	
									D.312	Export subsidies			-12,868			-12,868		-12,868	
									D.319	Other subsidies on products			-62,036			-62,036		-62,036	
									D.39	Other subsidies on production			-11,918			-11,918		-11,918	
1,291,027	99,110		1,191,917	0	95,783	100,392	365,343	630,399	D.4	Property income	276,689	502,247	44,601	251,015	641	1,075,193	432,850	1,508,043	
509,943			509,943	0	54,520	91,088	184,953	179,382	D.41	Interest	22,490	493,748	7,226	101,756	0	625,220		625,220	
404,015			404,015	0	0	0	134,549	269,466	D.42	Distributed income of corporation	244,108	8,499	33,213	53,936	641	340,397		340,397	
404,015			404,015	0	0	0	134,549	269,466	D.421	Dividends	244,108	8,499	33,213	53,936	641	340,397		340,397	
0			0						D.422	Withdrawals from income of quasi-corporation						0		0	
178,474			178,474	0	0	0	0	178,474	D.43	Reinvested earnings on direct foreign investm	10,091	0	0	0	0	10,091		10,091	
55,125			55,125	0	0	9,304	45,821	0	D.44	Property income attributed to insurance policy	0	0	0	55,125	0	55,125		55,125	
44,360			44,360	0	41,263	0	20	3,077	D.45	Rent	0	0	4,162	40,198	0	44,360		44,360	
7,352,868			6,966,835	371	3,819,658	915,054	234,048	1,997,704	B.5g/B.5*g	Balance of primary income, gross /National income, gross									
6,425,483			6,039,450	-111	3,596,373	840,332	208,703	1,394,154	B.5n/B.5*n	Balance of primary income, net /National income, net									

III. Accumulation accounts

III.1: Capital account

114,482

Change in assets										Change in liabilities and net worth									
Total	Corresponding entries of the		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Transactions and balancing items	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Corresponding entries of the		Total	
			Total	eco-	House-	General govern-	Finan- cial corpo-	Non- finan- cial corpo-		Non- finan- cial corpo-	Finan- cial corpo-	General govern-	House- hold	NPISHs	eco- nomy				
	Goods and service account	Rest of the world														of the world	and service		
																			account
									B.8n	Saving, net	1,118,131	201,375	341,974	-477,858	-113,968	1,069,654		1,334,769	
									B.12	Current external balance	0	0	0	0	0	0		0	
2,053,097			2,053,097	51,724	272,472	250,756	284,342	1,193,803	P.51	Gross fixed capital formation									
2,031,665			2,031,665	51,704	268,887	250,196	283,465	1,177,413	P.511	Acquisitions less disposals of tangible fixed assets									
2,031,665			2,031,665	51,704	268,887	250,196	283,465	1,177,413	P.5111	Acquisition of new tangible fixed assets									
0			0	0	0	0	0	0	P.5112	Acquisition of existing tangible fixed assets									
0			0	0	0	0	0	0	P.5113	Disposals of existing tangible fixed assets									
2,020			2,020	0	0	559	877	584	P.512	Acquisitions less disposals of intangible fixed assets									
2,020			2,020	0	0	559	877	584	P.5121	Acquisition of new intangible fixed assets									
0			0	0	0	0	0	0	P.5122	Acquisition of existing intangible fixed assets									
0			0	0	0	0	0	0	P.5123	Disposals of existing intangible fixed assets									
19,412			19,412	19	3,586	1	0	15,806	P.513	Addition to the value of non-produced non-financial assets									
237			237	0	0	1	0	236	P.5131	Major improvements to non-produced non-financial assets									
19,175			19,175	19	3,586	0	0	15,570	P.5132	Cost of ownership transfer on non-produced non-financial assets									
0																			
-927,385			-927,385	-482	-223,285	-74,722	-25,345	-603,551	K.1	Consumption of fixed capital									
178,592			178,592	65	25,368	14,346	5,440	133,373	P.52	Change in inventories									
35			35	0	0	0	0	35	P.53	Acquisitions less disposals of valuables									
0			0	0	0	0	0	0	K.2	Acquisitions less disposals of non-produced non-financial assets									
0			0	0	0	0	0	0	K.21	Acquisition less disposals of land and other tangible non-produced assests									
0			0	0	0	0	0	0	K.22	Acquisition less disposals of intangible non-produced assets									
0			0						D.9	Capital transfers, receivable	0	0	38,120	0	0	38,120		38,120	
0			0						D.91	Capital taxes	0	0	0	0	0	0		0	
0			0						D.92	Investment grant	0	0	0	0	0	0		0	
0			0						D.99	Other capital transfers	0	0	38,120	0	0	38,120		38,120	
0			0						D.9	Capital transfers, payable	0	0	-3,509	0	0	-3,509		-3,509	
0			0						D.91	Capital taxes	0	0	0	0	0	0		0	
0			0						D.92	Investment grant	0	0	0	0	0	0		0	
0			0						D.99	Other capital transfers	0	0	-3,509	0	0	-3,509		-3,509	
65,042			-200,073	-165,274	-552,414	186,206	-63,062	394,470	B.9	Net lending (+) / Net borrowing (-)									
									B.10.1	Changes in net worth due to saving and capital tra	1,118,131	201,375	376,586	-477,858	-113,968	1,104,266		1,369,381	

